

ASTRID LINDGRENÓVÁ

MIO, MŮJ MIO

Mio, môj Mio

Astrid Lindgrenová

Mio, můj Mio

slovar

Original Publisher: Rabén & Sjögren Bokforlag AB, Stockholm, Sweden

Copyright © Saltkråkan AB / Astrid Lindgren 1954

Illustration © Ilon Wikland

Translation © Mária Bratová 2016

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2016

ISBN 978-80-556-2288-0

Všetky zahraničné práva vlastní

Saltkråkan AB, SE-181 10 Lidingö, Sweden;

e-mail nils.nyman@saltkrakan.se

Ďalšie informácie o knihách Astrid Lindgrenovej

nájdete na www.astridlindgren.com

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

OBSAH

Dňom i nocou	7
V ružovej záhrade.....	21
Miramis.....	34
Záleží hviezdám na tom, či im hráme?.....	47
Studňa, čo v noci šepká	58
V Tmavom lese	75
Zakliate vtáky.....	95
Mŕtvy les	107
Najhlbšia jaskyňa v najčernejšej hore	124
Železný pazúr.....	140
Vo svojom hrade som nikdy nevidel nebezpečnejší meč.....	156
Mio, môj Mio.....	178

Dňom i nocou

Počúval niekto z vás rádio minulý rok pätnásteho októbra? Počul niekto hlásenie o nezvestnom chlapcovi? Oznámenie znelo takto:

„Polícia v Štokholme pátra po deväťročnom Bo Vilhelmovi Olssonovi, bytom Upplandsgatan 13, ktorý je nezvestný od osemnástej hodiny predvčerajšieho dňa. Bo Vilhelm Olsson má svetlé vlasy, modré oči a v čase zmiznutia mal na sebe krátke hnedé nohavice, sivý pletený sveter a červenú baretku. Informácie o hľadanom oznámte na najbližšej policajnej stanici.“

Presne takto to hlásili. No informácie o Bo Vilhelmovi Olssonovi sa nezjavili. Nebolo ho. Nikto sa až dodnes ne-

dozvedel, kam sa podel. Viem to iba ja. Lebo ja som Bo Vilhelm Olsson.

Veľmi by som si želal, aby som o všetkom mohol povedať aspoň Benkovi. S ním som sa hrával. Aj on býva na ulici Upplandsgatan. Jeho ozajstné meno je Bengt, ale všetci ho volajú Benka. Veď ani mňa nikto neoslovuje Bo Vilhelm. Volajú ma jednoducho Bosse.

Teda, volali ma tak. Lebo keď som teraz nezvestný, nehovoria mi nijako. Iba teta Edla a ujo Sixten ma vždy oslovovali Bo Vilhelm. Prišiel som k nim, keď som mal jeden rok. Dovtedy som býval v detskom domove. Odtiaľ si ma vzala teta Edla. V skutočnosti chcela dievča, ale nijaké nemali. Preto si vybrala mňa. Hoci teta Edla a ujo Sixten vôbec nemajú radi chlapcov. Najmä tých osem- či deväťročných. Podľa nich robia hrozný hurhaj. No a ja som im navyše do domu nanosil priveľa špiny, najmä keď som sa vrátil z ihriska na Tegnérlundene, nechával som si porozhadzované oblečenie a ešte som aj priveľa rozprával a prihlasno som sa smial. Teta Edla často opakovala, že deň, keď som k nim prišiel, bol ich nešťastím. Ujo Sixten nehovoril nič. Vlastne áno, niekedy povedal:

„Počuj, vypadni niekam, aby som ťa už nevidel.“

Najčastejšie som chodieval k Benkovi. Jeho ocko sa s ním pekne zhováral, pomáhal mu stavať modely lietadiel a na veraje kuchynských dverí kreslil čiarky, aby videl, o koľko Benka narástol. Benka sa smel smiať, rozprávať a rozhadzovať oblečenie, ako sa mu zachcelo. Ocko ho aj tak ľúbil. K Benkovi sa smeli chodiť hrať všetci chlapci. Ku mne nesmel prísť nikto, lebo teta Edla vyhlásila, že po jej byte nijakí galgani behať nebudú. V tom s ňou súhlasil aj ujo Sixten. „Nám bohato stačí aj jeden nevychovaný sopliak,“ hovorieval.

Niekedy večer, keď som si ľahol do postele, zvykol som si želať, aby Benkov ocko bol aj mojím. Potom som rozmýšľal, kto je môj skutočný otec a prečo nemôžem žiť s ním a so svojou skutočnou mamou, prečo som býval v detskom domove a teraz u tety Edly a uja Sixtena. Teta Edla mi raz povedala, že moja mama zomrela, keď som sa narodil. Ešte dodala, že nikto netuší, kto je môj otec. „Ale každý sa dovtípi, že to musel byť poriadny darebák.“ Za tieto slová o mojom otcovi som tetu Edlu nenávidel. Možno moja mama naozaj zomrela, keď som sa narodil. No môj ocko

určite nebol darebák. O tom som *presvedčený*. A niekedy som večer za ním plakával.

Iba teta Lundinová zo zelovocu bola ku mne vždy dobrá. Neraz mi dala sladkosti alebo ovocie.

S odstupom času si kladiem otázku, kto vlastne je teta Lundinová. Lebo práve ňou sa to všetko začalo. V ten októbrový deň minulého roka.

Toho dňa mi teta Edla veľa ráz zopakovala, že môj príchod do tohto domu sa stal ich nešťastím. Krátko pred šiestou hodinou podvečer mi prikázala, aby som utekal do pekárne pri Drottninggatan a kúpil jej obľúbené sucháre. Nasadil som si červenú baretku a vybehol z domu.

Keď som prechádzal okolo zelovocu, teta Lundinová stála vo dverách. Zastavila ma, chytila za bradu a na dosť dlho sa na mňa zvláštne zadívala. Potom sa opýtala:

„Chcel by si jabĺčko?“

„Áno, prosím,“ odvetil som. Podala mi krásne červené voňavé jablko. A zasa sa opýtala:

„Mohol by si namiesto mňa hodiť do schránky korešpondenčný lístok?“

„Samozrejme, rád,“ odvetil som. Napísala na lístok pár riadkov a podala mi ho.

„Zbohom, Bo Vilhelm Olsson,“ povedala teta Lundinová. Zbohom, Bo Vilhelm Olsson.

Znelo to naozaj čudne. Nikdy dovtedy ma neoslovila inak, len Bosse.

Vyrazil som k poštovej schránke, ktorá bola o blok ďalej. Vo chvíli, keď som chcel do nej vhoďiť lístok, všimol som si, že svieti a ligoce sa, ako by horel. Presne tak. Písmená, čo napísala teta Lundinová, odrazu plápolali. Neodolal som a prečítal som si ich. Na korešpondenčnom lístku stálo toto:

Kráľovi

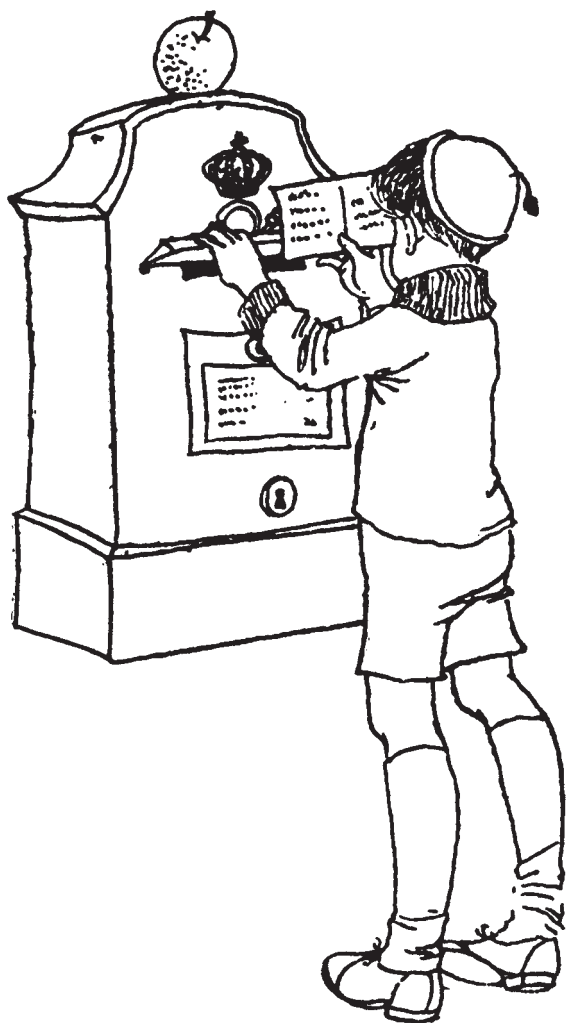
Krajiny úsvitu

Ten, koho tak dlho hľadáš, je na ceste.

*Pocestuje dňom aj nocou a v ruke bude
mať znamenie – zlaté jablčko.*

Nechápal som ani slovíčko, no po celom tele mi behali zimomriavky. Lístok som rýchlo zasunul do schránky.

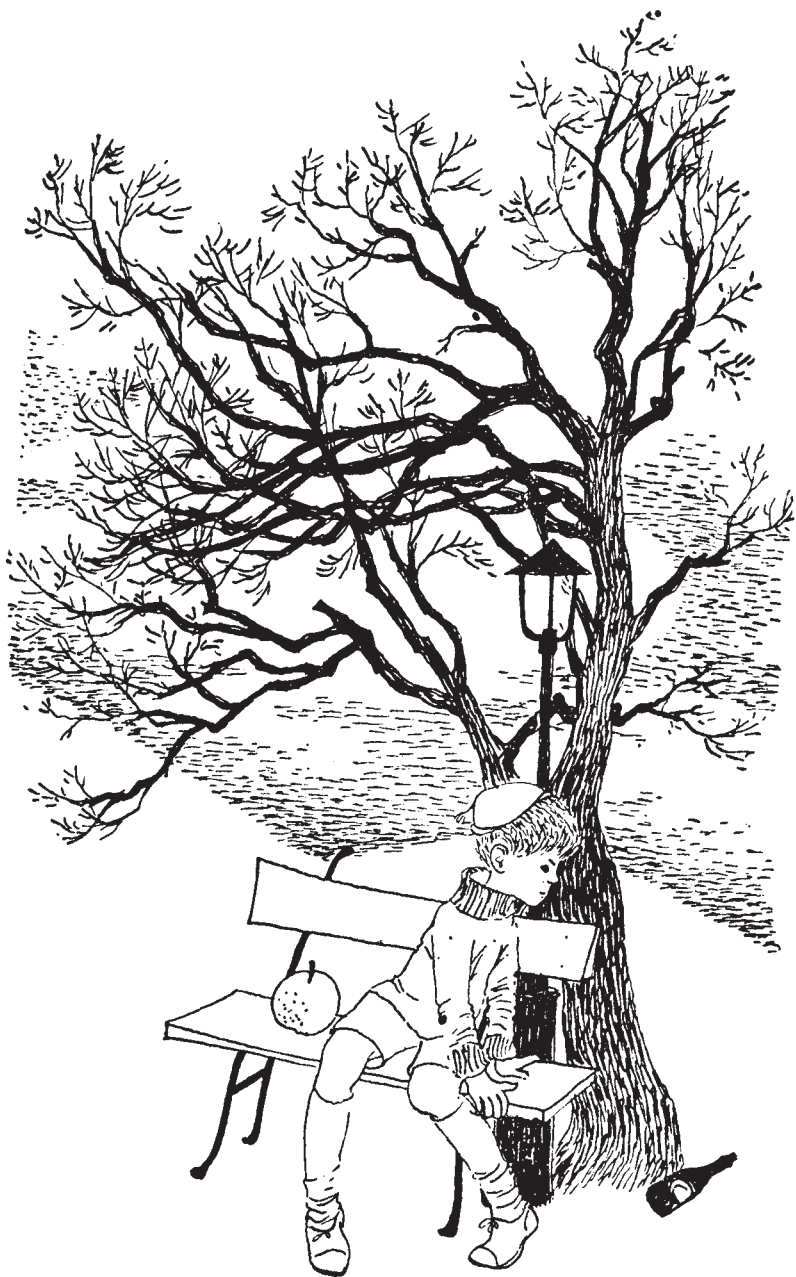
Kto to cestuje dňom i nocou? A kto nesie to zlaté jablčko?

Vtom som sa pozrel na jablko od tety Lundinovej. Bolo zlaté. Opakujem a verte mi – *bolo zlaté*. V ruke som držal zlaté jablko.

Takmer som sa rozplakal. Nie úplne, iba takmer. Cítil som sa strašne osamelý. Sadol som si na lavičku. V parku Tegnérunden nebolo ani človečika, lebo všetci odišli domov večerať. Začalo sa stmievať a popráchalo. V oknách okolitých domov sa svietilo. Videl som, že sa rozsvietilo aj Benkovo okno. Teraz určite sedí s ockom a mamou a večerajú placiky alebo sladký hrášok. Predstavoval som si, že všade, kde sa svieti, sedia deti so svojimi rodičmi. Iba ja som tu vonku v tme. Sám. Sám so zlatým jablčkom a neviem, čo si s ním mám počať.

Opatrne som ho položil na lavičku vedľa seba a premýšľal som. Neďaleko stála lampa pouličného osvetlenia a jej svit dopadal na jablko. No dopadol ešte na niečo, čo ležalo na zemi. Na obyčajnú fľašu od piva, pochopiteľne, prázdnu. Ktosi jej zapchal hrdlo kúskom dreva. Asi daktoré z detí, čo sa predpoludním chodievali hrať do parku. Zdvihol som fľašku a čítal som nápis na etikete: Pivo s nízkym obsahom alkoholu, Štokholmské pivovary, akciová spoločnosť. No a ako som to tak čítal, zbadal som, že vo fľaške sa čosi hýbe.

V knižke Tisíc a jedna noc, čo som si raz vypožičal v knižnici, sa písalo o duchovi, ktorého zatvorili do fľaše. Lenže to sa stalo ďaleko, niekde v Arábii pred stovkami rokov, a určite ho nevpchali do obyčajnej pivovej fľaše. Nezdá sa mi, že by sa duchovia len tak ľahko dostali práve do pivových fliaš zo Štokholmských pivovarov. No v tejto výnimočne bol. Verte mi, že v tejto fľaši naozaj sedel duch. Očividne sa chcel dostať von. Pozeral sa na mňa a prosebne ukazoval na drevený kolíček v hrdle fľašky. Na duchov nie som zvyknutý, tak som sa trochu bál vytiahnuť drevenú zátku. No nakoniec som sa odhodlal. Duch vzápätí s obrovským hučaním vyletel cez hrdlo a začal rásť a rásť, až bol väčší než domy okolo parku Tegnérlunden. Pre duchov je to bežné, vedia sa tak zmenšiť, že sa zmestia do fľašky, a v nasledujúcom okamihu narastú do veľkosti domu.

Kto by sa čudoval, že som sa zľakol? Priznávam, triasol som sa ako osika. Duch sa mi hneď prihovril takým dunivým hlasom, až som si myslel, že ho počujú aj teta Edla a ujo Sixten, lebo podľa nich každý hovorí priveľmi nahlas.

„Dieťa,“ povedal duch, „vyslobodilo si ma z väzenia. Povedz, ako sa ti mám odmeniť.“

Netúžil som po odmene, veď som iba vytiahol z fľaše kúsok dreva. Duch mi porozprával, ako včera večer prišiel do Štokholmu a vklzol do fľaše, že si pospí. Pre duchov sú na spanie najvhodnejšie fľaše. Lenže kým spal, ktosi mu zatarasil východ. A keby som ho nevyslobodil, možno by zostal v tej fľaši aj tisíc rokov, až kým by drevená zátku nezahnala.

„A to by môjho pána kráľa nepotešilo,“ dodal duch skôr akoby pre seba.

Nabral som odvahu a opýtal som sa:

„Duch, odkiaľ prichádzaš?“

Nastalo ticho, no po chvíli odvetil:

„Prichádzam z Krajiny úsvitu.“

Rozprával takým hromovým hlasom, až mi z toho hučalo a zvonilo v ušiach, no napriek tomu som okamžite zatúžil po tej krajine. Cítil som, že neprežijem, ak sa do nej nedostanem. Vystrel som ruky k duchovi a zakričal som:

„Zober ma so sebou! Prosím, zober ma do Krajiny úsvitu! Viem, že ma tam ktosi čaká!“

Duch zavrtel hlavou. Vtedy som mu ponúkol zlaté jabĺčko. Duch prekvapene vykrikoval:

„Máš v ruke znamenie! Veď práve po teba som prišiel! Ty si ten, koho kráľ tak dlho hľadá!“

Zohol sa a zobral ma do náručia. Keď sme stúpali do oblakov, všetko okolo nás akoby spievalo aj hučalo zároveň. Tmavý park Tegnérunden a všetky domy s rozsvietenými oknami, za ktorými sedeli a večerali deti so svojimi očkami a mami, zostali v hĺbke pod nami. A ja Bo Vilhelm Olsson som sa vznášal medzi hviezdami.

Rýchlejšie než blesk a s hromovým burácaním sme leteli vysoko nad oblakmi. Okolo nás sa mihali hviezdy, mesiac aj slnko. Chvilami bolo všetko čierne ako v noci, chvíľami žiarilo také jasné svetlo, až som musel zatvoriť oči.

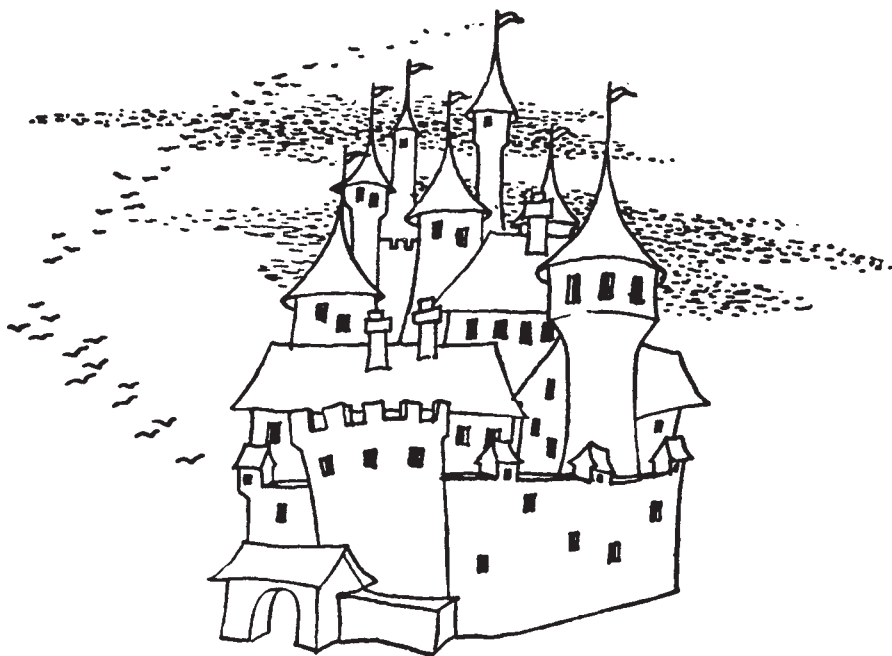
„Dňom aj nocou,“ šepkal som si sám pre seba. Presne to sa písalo na lístku.

Vtom zrazu duch vystrel ruku a ukázal na čosi veľmi ďaleko, na čosi zelené, obklopené bledomodrou vodou a ožiarené silným slnečným svetlom.

„Tam je Krajina úsvitu,“ povedal. Klesali sme k zelenej ploche.

Bol to ostrov plávajúci na mori. Vo vzduchu sa vznášala vôňa tisícok ruží a ľalií a znela hudba, krajšia než akákoľvek na svete.

Na brehu mora sa vypínal vysoký biely zámok. Tam sme pristáli.

Po brehu ktosi kráčaľ. Bol to *môj otec kráľ*. Len čo som ho zbadal, hneď som ho spoznal. Aj on vedel, že je môj otec. Roztvoril náruč a ja som sa do nej rozbehol. Veľmi dlho ma držal v objatí. Ani sme nehlesli. Ovinul som mu ruky okolo krku a silno som ho stískal.

Och, v tej chvíľi som si veľmi želal, aby teta Edla videla, aký je môj otec kráľ krásny a ako sa mu šaty jagajú zlatom a diamantmi. V tvári sa podo-

bal na Benkovho ocka, ibaže môj bol ešte krajší. Škoda, že ho teta Edla nemôže vidieť. Pochopila by, že môj ocko nie je nijaký darebák.

Teta Edla hovorila pravdu o mojej mame, naozaj zomrela, keď som sa narodil. Ibaže hlúpym ľuďom v detskom domove vôbec nezišlo na um, aby môjmu ockovi kráľovi oznámili, kde sa nachádzam. Preto ma hľadal dlhých deväť rokov. Bol nevýslovne šťastný, že som sa k nemu nakoniec dostal.

Teraz som tu s ním už dosť dlho. Dni mi plynú vo veselej zábave. Ocko kráľ večer čo večer prichádza ku mne do izby, staviamе modely lietadiel a zhovárame sa.

V Krajine úsvitu mi je dobre a stále rastiem. Ocko kráľ každý mesiac kreslí na veraje kuchynských dverí novú čiarku, aby videl, ako som podrástol.

„Mio, môj Mio, ani sa mi nechce veriť, že si zasa o toľko vyšší!“ hovoríeva mi pri meraní.

Volá ma Mio, môj Mio, a znie to láskavo a nežne. Vlastne sa už vôbec nevolám Bosse.

„Hľadal som ťa dlhých deväť rokov,“ rozpráva mi ocko kráľ. „Celé noci som si opakoval: Mio, môj Mio. Nevedel som si predstaviť, že by si sa volal inak.“